

Sprawozdanie

z wykonania planu finansowego

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

za 2020 rok

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
2. PLAN WDROŻENIA OSZCZĘDNOŚCI W ZUS	6
3. PRZYCHODY ZAKŁADU	8
3.1. Odpis z FUS i FEP	9
3.2. Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	10
3.3. Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty	12
3.4. Przychody finansowe	14
3.5. Pozostałe przychody	15
4. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU	16
4.1. Amortyzacja	18
4.2. Materiały i energia	19
4.3. Usługi obce	20
4.4. Podatki i opłaty	25
4.5. Wynagrodzenia	26
4.6. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	28
4.7. Pozostałe koszty	30
4.8. Koszty finansowe	31
4.9. Pozostałe koszty operacyjne	31
5. WYDATKI INWESTYCYJNE	32
6. ODSETKI DO OFE	32
7. WYNIK FINANSOWY	32
8. ŚRODKI FINANSOWE	33
9. ZOBOWIĄZANIA, NALEŻNOŚCI i ZAPASY	33

1. WSTĘP

Plan finansowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych („Zakład”, „ZUS”) na 2020 rok został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą ZUS uchwałą Nr 36/VII/V/2019 z dnia 27 września 2019 roku. W 2020 roku plan ten został dwukrotnie zmieniony w pozycjach kosztów działalności bieżącej, ale nie spowodowało to wzrostu kosztów ogółem i pozostało bez wpływu na wynik finansowy netto i brutto. Pierwsza zmiana planu wynikała z konieczności zapewnienia środków finansowych na zakupy materiałów do ochrony pracowników oraz klientów Zakładu przed epidemią COVID-19 i została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą ZUS uchwałą Nr 14/III/V/2020 z dnia 20 maja 2020 roku. Druga zmiana planu dotyczyła wzrostu kosztów amortyzacji z uwagi na: (1) relatywnie wysoki poziom wykonania budżetu inwestycyjnego w 2019 oraz 2020 roku, (2) sukcesywne odtwarzanie majątku Zakładu oraz (3) modyfikacje i rozbudowę systemów IT oraz zakup infrastruktury ITS, w związku z realizacją zadań wynikających ze zmian legislacyjnych. Druga zmiana planu finansowego Zakładu na 2020 rok została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą ZUS uchwałą Nr 39/V/V/2020 z dnia 16 grudnia 2020 roku.

Zakład w 2020 roku był jedną z głównych instytucji publicznych, które współtworzyły i realizowały pakiet ustaw składających się na Tarczę antykrzysową¹, a realizacja zadań wynikających z regulacji antykrzysowych była dla ZUS priorytetem. Zakład w bardzo krótkim czasie przygotował się organizacyjnie do wykonywania dodatkowych zadań, a także przystosował systemy informatyczne, aby sprawnie przyjmować wnioski i sprawnie wypłacać świadczenia. W ramach realizacji zadań w zakresie Tarczy antykrzysowej Zakład świadczył wsparcie dla przedsiębiorców poprzez:

1. obsługę wypłat m.in.:

- 3,1 mln świadczeń postojowych – na łączną kwotę ponad 5 mld złotych, obejmujących: (1) świadczenie postojowe, (2) dodatkowe świadczenie postojowe, (3) jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe dla osób prowadzących działalność gospodarczą;
- dodatku solidarnościowego² – dla 130 tys. osób na łączną kwotę 313 mln zł;

¹ (i) Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych [Dz. U. z 2020 r. poz. 374, 567, 568, 695], (ii) Ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw [Dz.U. z 2020 poz. 568]; (iii) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 [Dz.U. z 2020 poz. 695]; (iv) Ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 [Dz.U. z 2020 r. poz. 875]; (v) Ustawa z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 [Dz.U. z 2020 poz. 1086]; (vi) Ustawa z dnia 17 września 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw [Dz.U. z 2020 poz. 1639]; (vii) Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych [Dz. U. z 2020 r. poz. 1842 z późn. zm.]; (viii) Ustawa z dnia 28 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19 [Dz.U. 2020 poz. 2112]; (ix) Ustawa z dnia 9 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. z 2020 r. poz. 2255]

² Ustawa z 19 czerwca 2020 r. o dodatku solidarnościowym przyznawanym w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19 [Dz.U. z 2020 poz. 1068]

- *bonu turystycznego*³ – około 238 mln zł płatności bonami na kwotę ponad 964 mln zł, bony aktywowało prawie 1,1 mln Polaków;
- *dotkowego zasiłku opiekuńczego* – na łączną kwotę 949,2 mln złotych. W 2020 roku szacunkowe łączne wydatki na zasiłki opiekuńcze wzrosły w stosunku r/r o 270,7% i wyniosły 3,99 mld zł, w tym związane z COVID-19 ok. 3 mld zł;

2. obsługę wniosków dotyczących:

- *zwolnienia z opłacania składek na ubezpieczenie społeczne* – w wysokości ponad 13 mld zł;
- *odroczenia terminu płatności lub rozłożenia na raty należności z tytułu składek bez opłaty prolongacyjnej*) – na kwotę ponad 9 mld zł;
- *wstrzymania działań egzekucyjnych na należności* od lutego do kwietnia 2020 roku – ZUS wstrzymał działania egzekucyjne wobec aktywnych płatników, którzy do końca stycznia 2020 roku nie zalegali z opłacaniem składek. Ponadto po podpisaniu układu ratalnego postępowanie egzekucyjne było zawieszane.

W 2020 roku Zakład zrealizował również przedsięwzięcia związane z:

1. obsługą i wypłatami świadczeń, takich jak:

- rodzicielskie świadczenia uzupełniające „Mama 4+”,
- jednorazowe świadczenia pieniężne dla emerytów i rencistów „13-sta emerytura”⁴,
- świadczenia uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji⁵,
- świadczenia wyrównawcze dla działaczy opozycji antykomunistycznej lub osób represjonowanych z powodów politycznych⁶,

2. wdrożeniem oraz kontynuacją kluczowych projektów legislacyjnych, takich jak:

- mały ZUS,
- waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych oraz składek,
- przeliczenie świadczeń dla osób z rocznika 1953,
- dokumentowanie kwarantanny i izolacji do wypłaty świadczeń w razie choroby i opieki,
- przygotowaniem do uruchomienia od 1 stycznia 2021 roku rejestrów umów o dzieło.

Jednocześnie Zakład wprowadzał nowe oraz kontynuował rozpoczęte w latach ubiegłych rozwiązania, w celu wsparcia obywateli w trakcie wdrażania reform oraz zapewnienia kompleksowej i profesjonalnej opieki dla klientów. W 2020 roku na Platformie Usług Elektronicznych („PUE”) odbyło się ponad 30 wdrożeń zmian w oprogramowaniu. Wiele z nich dotyczyło nowych rozwiązań wynikających z Tarczy antykryzysowej czy Polskiego Bonu Turystycznego. Ponadto ZUS rozwinął i rozszerzył swoje dotychczasowe usługi w kierunku e-usług, tj. obsługa wniosków elektronicznych na PUE, infolinia, obsługa klientów poprzez kanał e- wizyty.

³ Ustawa z 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym [Dz.U. z 2020 poz. 1262]

⁴ Ustawa z 9 stycznia 2020 r. o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów [Dz.U. z 2020 poz. 321]

⁵ Ustawa z 31 lipca 2019 o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji [Dz. U. 2019, poz. 1622 z późn. zm.]

⁶ Ustawa z 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw [Dz.U. z 2020 r. poz. 1578]

Rok 2020 był pełen wyzwań dla Zakładu, wymagających szybkiej adaptacji do nowych zadań, zmian przepisów oraz rozwiązań w systemach IT. Zakład wykazał zdolność do realizacji trudnych zadań państwa związanych nie tylko z obsługą świadczeń z zakresu zabezpieczenia społecznego, ale również innych kluczowych dla wsparcia obywateli w czasie kryzysu spowodowanego epidemią.

Dane z wykonania planu finansowego Zakładu za 2020 rok zaprezentowane zostały w ujęciu porównawczym do roku 2019. Dodatkowo w Sprawozdaniu zostały przedstawione istotne informacje o poniesionych w 2020 roku wydatkach związanych z COVID-19 oraz oszczędnościach⁷ uzyskanych w związku z wdrożeniem w Zakładzie planu oszczędności.

2. PLAN WDROŻENIA OSZCZĘDNOŚCI W ZUS

W wyniku sytuacji kryzysowej spowodowanej epidemią COVID-19, Zakład wprowadził w 2020 roku nadzwyczajne zasady zarządzania budżetem Zakładu w ramach programu „Optymalizacja budżetu ZUS”, który jest jednym z realizowanych programów strategicznych w zakresie transformacji systemu zabezpieczenia społecznego i organizacji Zakładu. Cele tego programu obejmują m.in:

- **wprowadzenie planu oszczędności 2020/2021** – polegającego w szczególności na realizacji ograniczonej liczby zadań inwestycyjnych, remontowych, szkoleń oraz stosowaniu ograniczeń i obostrzeń wydatkowania środków publicznych,
- **ustanowienie rezerw centralnych** – jako źródła finansowania legislacji oraz wydatków spowodowanych COVID-19, jak również bieżącego przydzielania środków dla jednostek organizacyjnych ZUS na indywidualne, uzasadnione merytorycznie wnioski.

Mechanizmy elastycznego zarządzania budżetem Zakładu i dystrybucją środków finansowych na zadania priorytetowe, których finansowanie nie było możliwe do przewidzenia na etapie tworzenia projektu budżetu dotyczyły:

1. **Zabezpieczenia środków finansowych w 2020 rok** dla nieprzewidzianych na etapie planowania zadań celem:
 - sfinansowania zakupów materiałów ochronnych przed COVID-19, w celu zapewnienia ochrony klientów oraz pracowników Zakładu,
 - zapewnienia warunków do pracy zdalnej przez pracowników Zakładu jak również zabezpieczenia obsługi klientów Zakładu z wykorzystaniem sposobów on-line (e-wizyty),
 - wykonania modyfikacji systemów informatycznych: Kompleksowego Systemu Informatycznego („KSI”) oraz PUE do obsługi zadań wynikających z: (1) pakietu ustaw wprowadzających kolejne edycje Tarczy antykryzysowej, (2) ustawy o Polskim Bonie Turystycznym oraz (3) innych zmian legislacyjnych i programów Rządu.

⁷ środki, które (i) stanowią różnicę pomiędzy planem a wykonaniem, pod warunkiem osiągnięcia pierwotnie w całości zamierzonego celu, gdy zadanie zostało zrealizowane w zaplanowanym zakresie (w takiej samej ilości i o takich samych parametrach), (ii) zostały uzyskane w drodze wdrożenia w 2020 planu oszczędności.

2. **Dokonania rewizji budżetów oddziałów i Centrali oraz wprowadzenia obostrzeń i ograniczeń dla wydatkowania środków finansowych bieżących i inwestycyjnych w 2020 roku.**
3. **Zablokowania możliwości wydatkowania** środków przez oddziały i Centralę i wprowadzenia reżimu wydatkowego poprzez proces przyznawania środków na indywidualne, uzasadnione wnioski jednostek organizacyjnych ZUS.

Wdrażanie zmian i oszczędności nastąpiło na podstawie wytycznych wydanych przez Członka Zarządu nadzorującego Pion Finansów i Realizacji Dochodów, zaakceptowanych przez Prezesa Zakładu. Wytyczne spowodowały:

- wstrzymanie lub ograniczenie zakupów: materiałów biurowych, papieru, materiałów eksploatacyjnych, paliwa, wyposażenia, urządzeń RTV i AGD, sprzętu biurowego, prasy, kosztów reprezentacji, kosztów podróży służbowych pracowników, zakupu mebli biurowych oraz kosztów usług obcych,
- wstrzymanie nierozpoczętych zadań inwestycyjnych oraz remontów,
- ograniczenie kosztów szkoleń oraz dofinansowania do studiów dla pracowników,
- ograniczenie do minimum organizacji wydarzeń i konkursów dla klientów Zakładu.

Wytyczne doprowadziły do wstrzymania części zadań i **oszacowania potencjalnych oszczędności** w planie finansowym ZUS na 2020 roku w pozycjach kosztów działalności bieżącej i wydatków inwestycyjnych. Środki te zostały częściowo zaangażowane w trakcie roku na finansowanie zadań związanych z COVID-19, w tym na modyfikacje systemów IT. Dzięki temu Zakład był w stanie sfinansować nowe zadania w ramach zatwierdzonego na 2020 rok planu finansowego, bez konieczności podniesienia limitu kosztów bieżących oraz wydatków inwestycyjnych.

Dodatkowo wprowadzone zostały standardy środków ochrony osobistej dla pracowników i klientów Zakładu w warunkach odmrożenia funkcjonowania Zakładu, w celu: (1) ujednoczenia wyposażenia pracowników w środki ochrony osobistej, (2) kontroli zużycia poszczególnych rodzajów materiałów ochronnych oraz (3) oszacowania i zaplanowania przyszłych potrzeb zakupowych.

Wprowadzono również monitoring wydatkowania środków finansowych na zadania związane z COVID-19, który pozwolił na: (1) oszacowanie środków niezbędnych do finansowania działań Zakładu pod kątem ewentualnych zmian w planie finansowym Zakładu na 2020 rok oraz (2) dostarczył wiedzy na temat wydatkowania środków związanych z COVID-19 dla celów informacji zarządczych, w szczególności na:

- wydatki bieżące (materiały oraz usługi obce) w kwocie 52 958,4 tys. zł;
- wydatki inwestycyjne (modyfikacje systemów, zakup infrastruktury) w kwocie 118 853,6 tys. zł.

W 2020 roku Zakład sfinansował wszystkie nowe zadania w ramach zatwierdzonego na 2020 rok planu finansowego Zakładu, **bez konieczności zwiększania limitu założonego w projekcie planu na koszty działalności bieżącej oraz wydatki inwestycyjne.**

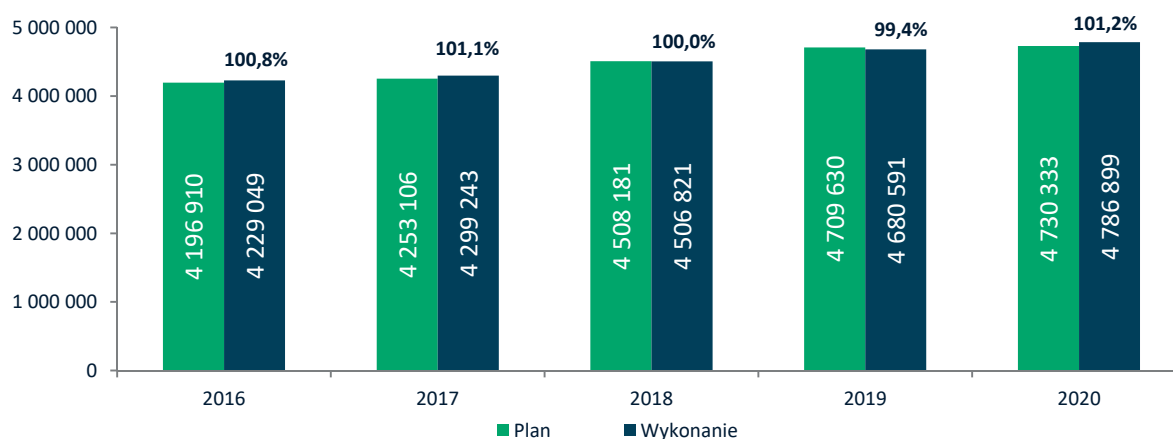
Powyższe działania zamierzonego i celowego zarządzania budżetem Zakładu w sytuacji kryzysowej, znajdują swoje odzwierciedlenie w uzyskanych przez Zakład oszczędnościach w 2020 roku.

3. PRZYCHODY ZAKŁADU

W 2020 roku Zakład uzyskał przychody ogółem **4.786.899 tys. zł**, tj. na poziomie wyższym od zaplanowanych o 56.566 tys. zł, co stanowiło 101,2% planu. W relacji r/r nastąpił wzrost przychodów o kwotę 106.308 tys. zł, tj. o 2,3%.

Poniższy wykres prezentuje relację planu do wykonania przychodów w okresie 2016-2020.

Wykres nr 1 Relacja planu do wykonania przychodów ogółem w latach 2016 - 2020 r. w tys. zł.

Na wykonanie planu w zakresie przychodów w 2020 roku wpłynęły:

- **przychody planowane**, które wyniosły 4.784.939 tys. zł, tj. 101,2% planu i stanowiły niemalże 100% przychodów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost przychodów planowanych o kwotę 105.220 tys. zł, tj. o 2,2%;
- **przychody nieplanowane**, które wyniosły 1.960 tys. zł, na co złożyły się:
 - dodatnie różnice kursowe (258 tys. zł),
 - zysk ze zbycia inwestycji (20 tys. zł),
 - przychody z tytułu rozliczenia środków uzyskanych w latach poprzednich z realizacji projektów z udziałem środków unijnych (1.651 tys. zł),
 - wpływy związane z likwidacją zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym (31 tys. zł).

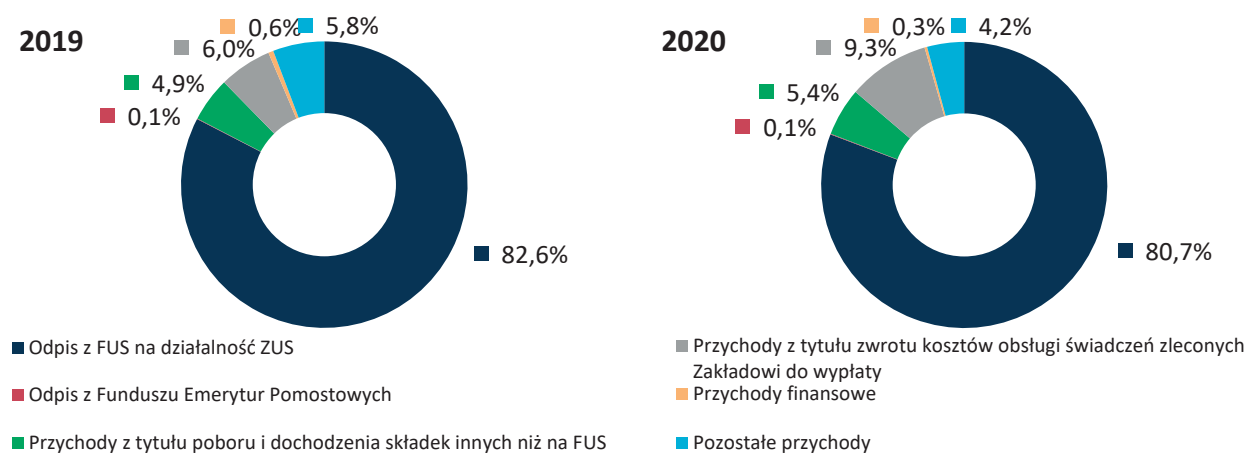
Uzyskane przez Zakład w 2019 i 2020 roku przychody ogółem w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1 Zestawienie przychodów Zakładu za 2019 i 2020 r.

Wyszczególnienie	2019		2020		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień 2019r. tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień 2020r. tys. zł	% wykonania planu
Przychody ogółem	4 680 591	99,4%	4 730 333	4 786 899	101,2%
Odpis z FUS na działalność ZUS	3 865 499	100,0%	3 865 499	3 865 499	100,0%
Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych	3 022	100,0%	3 512	3 512	100,0%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	235 154	105,6%	248 470	260 686	104,9%
Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty	278 779	96,1%	312 833	442 997	141,6%
Przychody finansowe	26 149	111,3%	24 500	14 307	58,4%
Pozostałe przychody	271 989	89,2%	275 519	199 898	72,6%

Strukturę przychodów w 2019 i 2020 roku przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres nr 2 Struktura przychodów ogółem w 2019 i 2020 r.

Przychody ogółem w 2020 roku były wyższe od planowanych o 56.566 tys. zł, na co wpłynęły nowe źródła przychodów wynikające z zadań zleconych Zakładowi z tytułu obsługi:

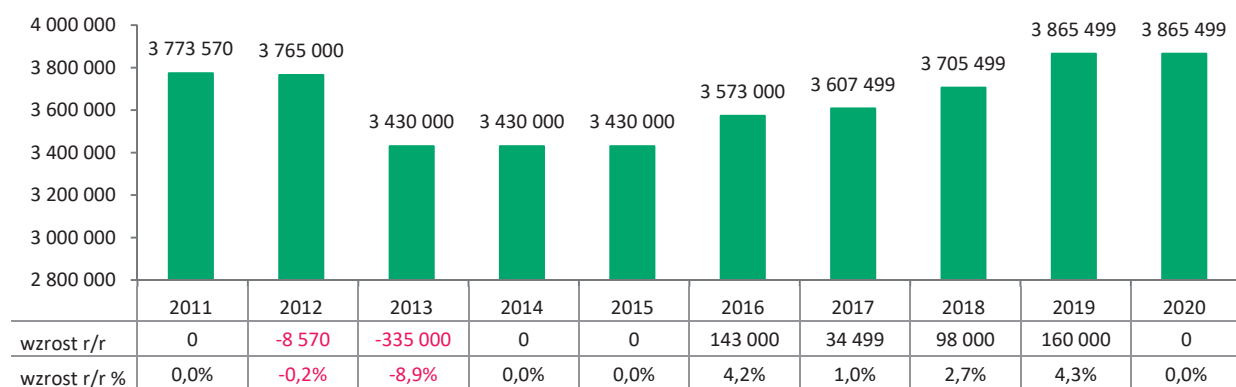
- dodatkowego rocznego świadczenia dla emerytów i rencistów (tzw. „13-stka”),
- świadczenia postojowego,
- dodatku solidarnościowego,
- bonu turystycznego,
- świadczenia wyrównawczego dla działaczy opozycji antykomunistycznej lub osób represjonowanych z powodów politycznych.

3.1. Odpis z FUS i FEP

Odpis z FUS na działalność Zakładu był główną pozycją uzyskanych przez Zakład w 2020 roku przychodów planowanych. **W związku z zamrożeniem odpisu z FUS** w planie finansowym ZUS na 2020 rok na poziomie roku 2019, **odpis ten nie wzrósł r/r** i wyniósł 3.865.499 tys. zł.

Poniższy wykres prezentuje kształtowanie się wysokości odpisu z FUS w okresie 2011-2020.

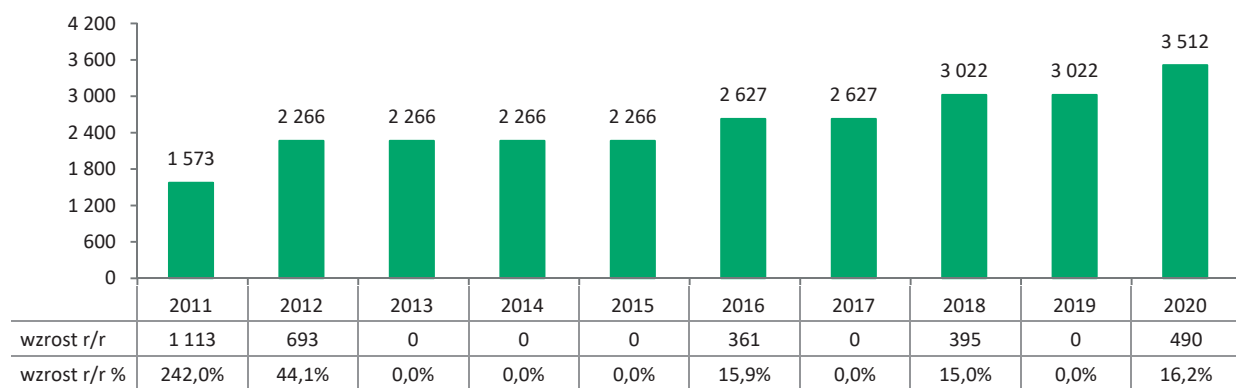
Wykres nr 3 Odpis z FUS w latach 2011-2020 w tys. zł.

W 2020 roku **odpis z FEP** wyniósł 3.512 tys. zł i był wyższy r/r o 490 tys. zł, tj. o 16,2%, co wynikało ze wzrostu tego odpisu w planie na 2020 rok w stosunku do planu z 2019 roku.

Poniższy wykres prezentuje kształtowanie się wysokości odpisu z FUS w okresie 2011-2020.

Wykres nr 4 Odpis z FEP w latach 2011-2020 w tys. zł.

3.2. Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS

Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2020 roku wyniosły **260.686 tys. zł**, tj. 104,9% planu i w ujęciu r/r były wyższe o 25.532 tys. zł, tj. o 10,9%.

Uzyskane przez Zakład w 2019 i 2020 roku przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2 Zestawienie przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS za 2019 i 2020 r.

Wyszczególnienie	2019		2020		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień 2019r.	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień 2020r.	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS:	235 154	105,6%	248 470	260 686	104,9%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE	13 687	103,4%	971	13 388	1378,8%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na FP, FGŚP i FS, w tym:	70 806	108,3%	73 995	69 751	94,3%
- Fundusz Pracy	64 852	103,3%	67 838	56 020	82,6%
- Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	2 121	82,8%	2 193	2 082	94,9%
- Fundusz Solidarnościowy	3 833	0,0%	3 964	11 649	293,9%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do NFZ	150 661	104,6%	173 504	177 546	102,3%

W zakresie przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS dominującą pozycję stanowiły przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do Narodowego Funduszu Zdrowia („NFZ”), które w ujęciu r/r wzrosły o 26.885 tys. zł, tj. o 17,8%, z uwagi na zmianę wysokości prowizji dla Zakładu z 0,175% do 0,2%, w związku ze zmianą przepisów⁸.

Drugą co do wielkości pozycję stanowiły przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na Fundusz Pracy („FP”), Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych („FGŚP”) i Fundusz Solidarnościowy („FS”), które w ujęciu r/r spadły o 1.055 tys. zł, tj. o 1,5%, na co wpłynęły głównie niższe przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na FP o 8.832 tys. zł, tj. 13,6%. Spadek tych przychodów był związany z sytuacją makroekonomiczną (spadek koniunktury) spowodowaną epidemią COVID-19 i wprowadzanymi rozwiązaniami wynikającymi z Tarczy antykryzysowej, które dawały możliwość zwolnienia z odprowadzania składek na FP, FS oraz FGŚP.

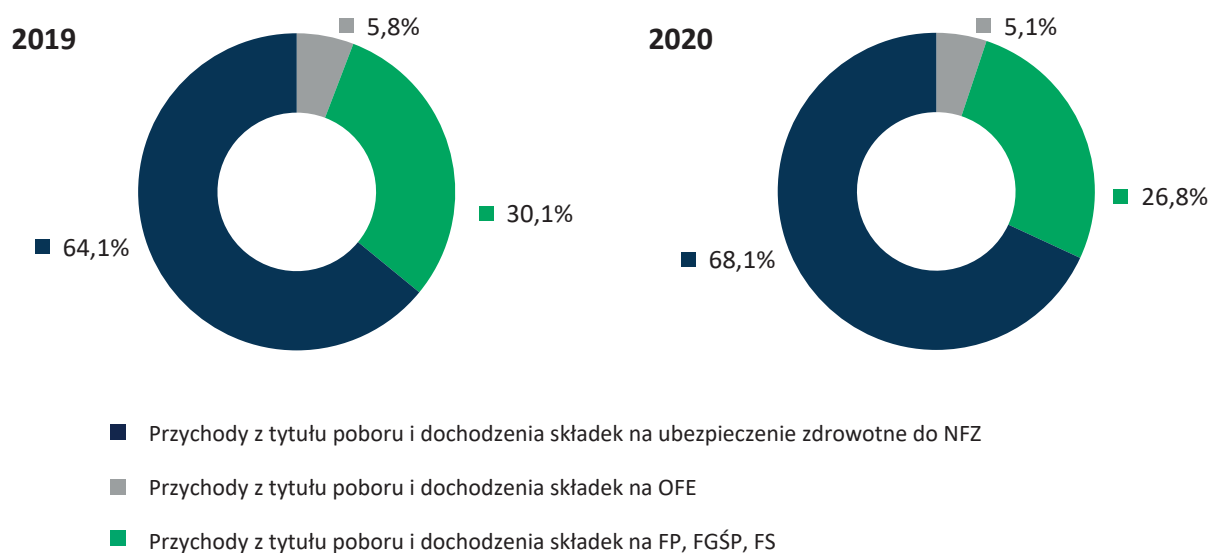
Ostatnią co do wielkości pozycją były przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne („OFE”), które w ujęciu r/r spadły o 299 tys. zł, tj. o 2,2%. Wyższe niż planowano wpływy w 2020 roku przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE o 12.417 tys. zł wynikają z faktu zmiany założeń rządu w zakresie przekształceń OFE. Na etapie prac nad projektem planu finansowego ZUS na 2020 rok obowiązywały założenia zakładające likwidację OFE od lutego 2020 roku.

Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2020 roku były wyższe od planu o 12.216 tys. zł, na co bezpośredni wpływ miała wysokość przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE.

Strukturę poszczególnych grup przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2019 i 2020 roku prezentują poniższe wykresy.

⁸ Ustawa z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych [Dz.U. z 2019 poz. 1373, z późn. zm.]

Wykres nr 5 Struktura przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2019 i 2020 r.

3.3. Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty

Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2020 roku wyniosły ogółem **442.997 tys. zł**, tj. 141,6% planu i w ujęciu r/r były wyższe o 164.218 tys. zł, tj. o 58,9%.

Uzyskane przez Zakład w 2019 i 2020 roku przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Zestawienie przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty za 2019 i 2020 r.

Wyszczególnienie	2019		2020		
	Wykonanie okres styczeń-grudzień 2019r.	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń-grudzień 2020r.	% wykonania planu
	tys. zł		tys. zł		
Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty:	278 779	96,1%	312 833	442 997	141,6%
Rent socjalnych	96 491	100,6%	102 051	98 200	96,2%
Zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	14 399	82,6%	14 776	12 382	83,8%
Świadczeń na rzecz kombatantów	25 286	108,2%	29 783	24 462	82,1%
Świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS	16 775	100,7%	17 252	17 848	103,5%
Obsługa pozostałych świadczeń, w tym:	125 828	92,0%	148 971	290 106	194,7%
- przychody od komorników za udzielanie informacji	99 629	82,1%	103 515	126 524	122,2%
- rodzicielskie świadczenia uzupełniające	5 039	0,0%	21 706	7 350	33,9%
- świadczenia uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji	5 950	0,0%	8 535	47 300	554,2%
- dodatkowe roczne świadczenie pieniężne dla emerytów i rencistów	0	0,0%	0	51 277	0,0%
- świadczenia związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19	0	0,0%	0	41 250	0,0%

W zakresie przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty **dominującą pozycję** stanowiły przychody z **tytułu obsługi pozostałych świadczeń**, które w ujęciu r/r wzrosły o 164.278 tys. zł, tj. o 130,6%. W stosunku do planu przychody te były wyższe o 141.135 tys. zł, (tj. o 94,7%) z uwagi na uwzględnienie nowych źródeł przychodów.

Na wzrost tych przychodów wpłynęły w szczególności:

- **nowe źródła przychodów**, uzyskane w łącznej kwocie 92.527 tys. zł z tytułu:
 - dodatkowego rocznego świadczenia dla emerytów i rencistów, uzyskane w kwocie 51.277 tys. zł,
 - obsługi świadczeń związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, uzyskane w kwocie łącznej 41.250 tys. zł, w tym:
 - z tytułu wypłat świadczenia postojowego – w kwocie 29.250 tys. zł,
 - z tytułu wypłat dodatku solidarnościowego – w kwocie 5.000 tys. zł,
 - z tytułu wypłat polskiego bonu turystycznego – w kwocie 7.000 tys. zł;
- **przychody za udzielanie informacji komornikom** uzyskane w kwocie 126.524 tys. zł (wzrost r/r o 26.895 tys. zł, tj. o 27,0%), na co wpłynął wzrost liczby wniosków elektronicznych o udzielenie informacji r/r o 572 tys., tj. o 14,7%;
- **przychody z tytułu świadczeń uzupełniających dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji** uzyskane w kwocie 47.300 tys. zł, tj. w kwocie wyższej niż planowano o 38.765 tys. zł. Znaczne odchylenie od planu jest wynikiem przyjęcia ostrożnych i w efekcie zaniżonych szacunków w zakresie prognozowanej do obsługi liczby wniosków o świadczenie, w związku z brakiem pełnej wiedzy na etapie prac nad projektem planu finansowego ZUS na 2020 rok w zakresie założeń do projektu ustawy.

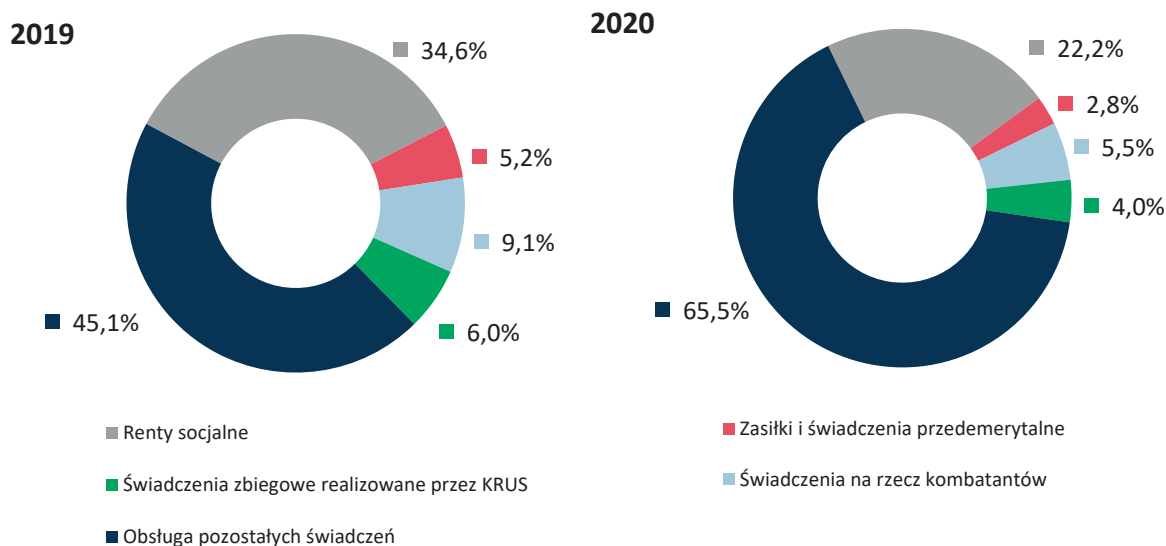
Drugą, co do wielkości pozycję stanowiły przychody z **tytułu obsługi rent socjalnych** (w tym zasiłków pogrzebowych), które w ujęciu r/r wzrosły o 1.709 tys. zł, tj. o 1,8%, co było wynikiem zwiększenia wysokości rent socjalnych, w związku waloryzacją jak również wzrostem liczby wypłat zasiłków pogrzebowych w 2020 roku (wzrost r/r o 10,7%).

Wyższe w ujęciu r/r o 1.073 tys. zł, tj. o 6,4% były również przychody z **tytułu obsługi świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS**, co było związane ze wzrostem przeciętnej wysokości świadczenia emerytalno-rentowego o 6,2% w wyniku waloryzacji oraz wzrostem liczby osób pobierających świadczenia zbiegowe z KRUS o 0,2% w tym samych emerytur o 0,7%.

W 2020 roku spadły natomiast przychody z **tytułu obsługi zasiłków i świadczeń przedemerytalnych oraz świadczeń na rzecz kombatantów**, o kwotę łączną 2.841 tys. zł, tj. 7,2%.

Strukturę przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2019 oraz 2020 roku prezentują poniższe wykresy.

Wykres nr 6 Struktura przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2019 i 2020 r.

Struktura przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2020 roku różniła się od 2019 roku. W związku z realizacją nowych zadań nastąpił wzrost udziału przychodów z tytułu obsługi pozostałych świadczeń o 20,4 p.p., przy jednoczesnym spadku udziału przychodów z tytułu rent socjalnych o 12,4 p.p., świadczeń na rzecz kombatantów o 3,6 p.p., zasiłków i świadczeń przedemerytalnych o 2,4 p.p. oraz świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS o 2,0 p.p.

3.4. Przychody finansowe

Przychody finansowe uzyskane przez Zakład w 2020 roku wyniosły ogółem **14.307 tys. zł**, co stanowiło 58,4% planu i w ujęciu r/r spadły o 11.842 tys. zł, tj. o 45,3%.

Na przychody finansowe złożyły się:

- **przychody planowane** w kwocie 14.029 tys. zł, tj. 44,6% planu, w tym m.in.:
 - odsetki od długoterminowych papierów wartościowych – kwota 6.703 tys. zł, które w ujęciu r/r spadły o 1.032 tys. zł, tj. o 13,3%,
 - odsetki uzyskane (wycofane) od OFE – kwota 2.558 tys. zł, które w ujęciu r/r spadły o 1.214 tys. zł, tj. o 32,2%,
 - odsetki od krótkoterminowych papierów wartościowych – kwota 2.032 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 539 tys. zł, tj. o 36,1%,
 - oprocentowanie środków na rachunkach bankowych i lokatach – kwota 1.492 tys. zł, które w ujęciu r/r spadły o 10.164 tys. zł, tj. o 87,2%,
- **przychody nieplanowane** w kwocie 278 tys. zł, które zostały uzyskane z tytułu dodatnich różnic kursowych (258 tys. zł) oraz zysku ze zbycia inwestycji (20 tys. zł).

Bezpośrednią przyczyną niskiego wykonania przychodów finansowych w 2020 roku jest obniżenie stóp procentowych od środków finansowych utrzymywanych przez Zakład na rachunkach bankowych i lokatach.

3.5. Pozostałe przychody

Pozostałe przychody operacyjne uzyskane przez Zakład w 2020 roku wyniosły ogółem **199.898 tys. zł**, co stanowiło 72,6% planu i w ujęciu r/r spadły o 72.091 tys. zł, tj. o 26,5%.

Pozostałe przychody w 2020 roku były niższe od planu o 75.621 tys. zł, tj. o 27,4%, co było skutkiem przede wszystkim niższych wpływów z tytułu zwrotu kosztów egzekucyjnych. Udział pozostałych przychodów w przychodach ogółem zmniejszył się o 1,6 p.p. (z 5,8% w 2019 roku do 4,2% w 2020 roku).

Na poziom wykonania planu finansowego w zakresie pozostałych przychodów złożyły się:

- **przychody planowane** w kwocie 198.216 tys. zł, tj. 71,9% planu, w tym, m.in.:
 - przychody z tytułu zwrotu kosztów egzekucyjnych – kwota 118.509 tys. zł, które w ujęciu r/r spadły o 70.763 tys. zł, tj. o 37,4%, co było spowodowane ograniczeniem działań egzekucyjnych wobec płatników w wyniku rozwiązań wprowadzonych w Tarczy antykryzysowej oraz wdrożeniem mechanizmów przeciwdziałania negatywnym skutkom społecznym i ekonomicznym związanym z COVID-19
 - wynagrodzenie za terminowe wpłacanie podatku i składek oraz za ustalenie i wypłatę świadczeń z ubezpieczenia chorobowego – kwota 58.374 tys. zł, które w ujęciu r/r wzrosły o 724 tys. zł, tj. o 1,3%,
 - wpływ zasądzonych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego – kwota 11.286 tys. zł, które w ujęciu r/r spadły o 1.469 tys. zł, tj. o 11,5%,
- **przychody nieplanowane** w łącznej kwocie 1.682 tys. zł, które zostały uzyskane m.in z tytułu:
 - rozliczenia środków uzyskanych w latach poprzednich z udziałem środków unijnych (1.651 tys. zł), z realizacji projektów m.in.:
 - Connecting Europe Facility (CEF) – Rozbudowa infrastruktury systemowo-sprzętowej środowisk Access Point (AP) i RINA na potrzeby EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information) w ZUS;
 - POWER OŚRODKI – Wdrożenie nowego modelu kształcenia specjalistów ds. zarządzania rehabilitacją – jako element systemu kompleksowej rehabilitacji w Polsce,
 - POWER STUDIA – Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie modelu kompleksowej rehabilitacji umożliwiającej podjęcie powrót do pracy,
 - Monitoring Pracy i Pobytu w celach zarobkowych Cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - wpływów uzyskanych w związku z likwidacją zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym (31 tys. zł).

Ponadto, w 2020 roku:

- zmniejszono odpisy aktualizujące wartość należności w kwocie 7.161 tys. zł,
- dokonane zostały odpisy aktualizujące wartość inwestycji w kwocie 16.918 tys. zł,
- rozwiązane zostały rezerwy 10.860 tys. zł na postępowania sądowe oraz niewykorzystane urlopy pracownicze.

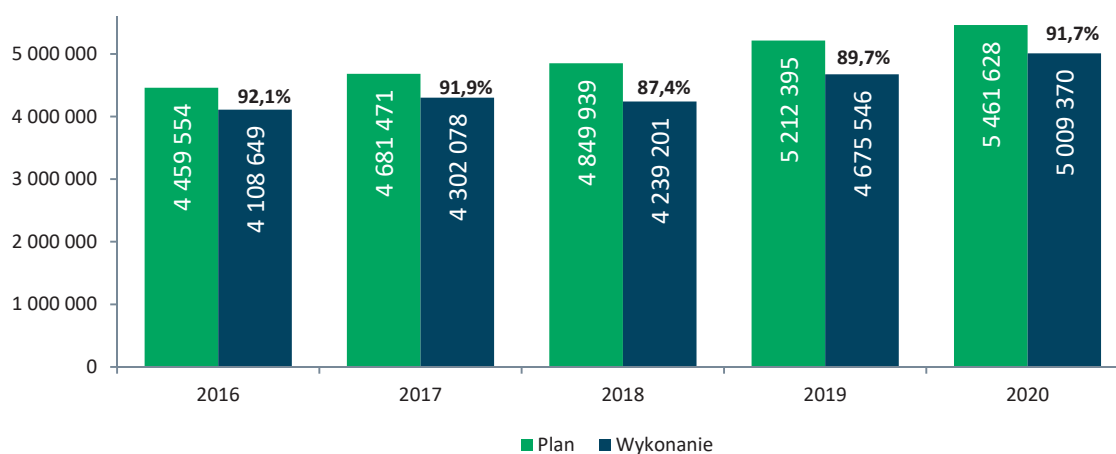
Zdarzenia powyższe znalazły swoje odzwierciedlenie w przychodach ogółem Zakładu, natomiast jako pozycje memoriałowe nie spowodowały wpływu środków pieniężnych.

4. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU

Koszty działalności bieżącej Zakładu z amortyzacją według stawek za 2020 rok wyniosły **5.009.370 tys. zł**, co stanowiło 91,7% planu, a bez amortyzacji według stawek – 4.740.255 tys. zł, co stanowiło 92,1% planu. W relacji r/r nastąpił wzrost kosztów działalności bieżącej o kwotę 333.824 tys. zł (tj. o 7,1%), co w głównej mierze było związane z realizacją zadań priorytetowych wynikających z Tarczy antykryzysowej i niezbędnych dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania Zakładu.

Poniższy wykres prezentuje relację planu do wykonania kosztów działalności bieżącej w okresie 2016-2020.

Wykres nr 7 Wykonanie kosztów ogółem z amortyzacją według stawek w latach 2016 - 2020 r. w tys. zł.

Poniesione przez Zakład w 2019 i 2020 roku koszty działalności bieżącej w układzie rodzajowym – w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

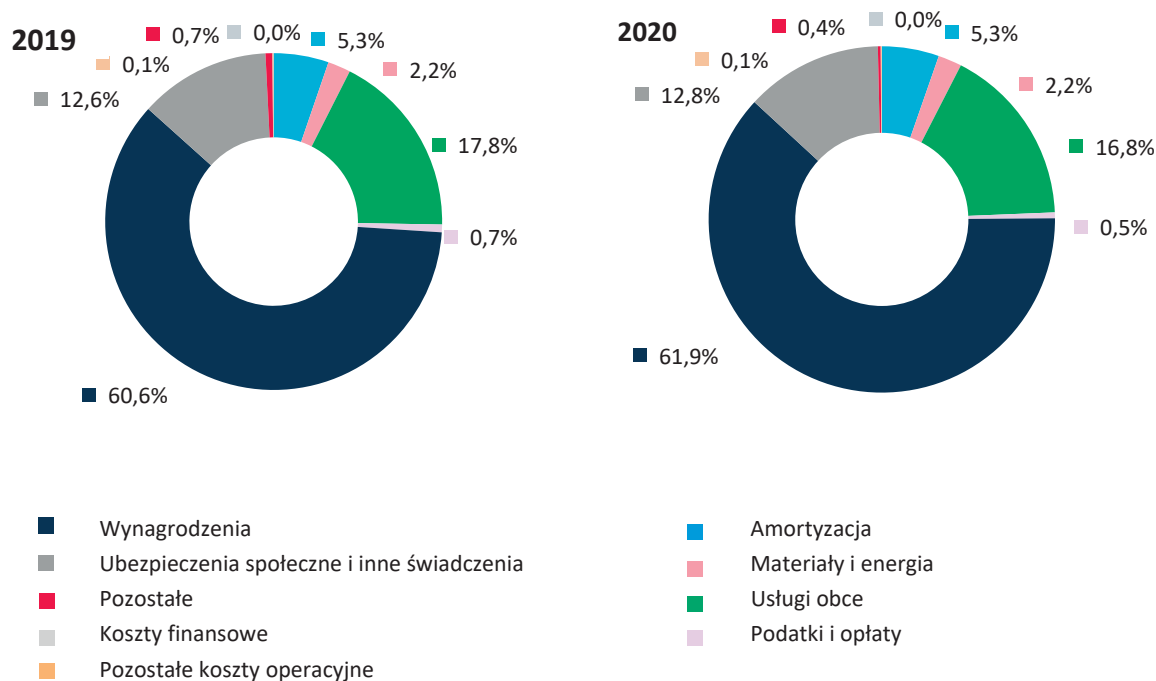
Tabela nr 4 Zestawienie kosztów działalności bieżącej Zakładu według rodzaju za 2019 i 2020 r.

Treść	2019		2020		
	Wykonanie okres styczeń-grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń-grudzień	% wykonania planu
	tys. zł	tys. zł			
Koszty ogółem działalności bieżącej z amortyzacją wg stawek	4 675 546	89,7%	5 461 628	5 009 370	91,7%
Koszty ogółem działalności bieżącej (bez amortyzacji wg stawek)	4 433 695	92,0%	5 146 628	4 740 255	92,1%
Amortyzacja	246 905	62,1%	322 600	272 566	84,5%
Materiały i energia	102 255	71,5%	167 900	109 837	65,4%
Usługi obce	832 942	76,5%	1 061 745	841 004	79,2%
Podatki i opłaty	34 689	64,3%	51 000	27 194	53,3%
Wynagrodzenia	2 834 720	99,7%	3 123 530	3 099 833	99,2%
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	587 703	94,6%	683 325	640 706	93,8%
Pozostałe	31 005	63,4%	37 528	13 097	34,9%
Koszty finansowe	265	26,5%	1 000	529	52,9%
Pozostałe koszty operacyjne	5 062	38,9%	13 000	4 602	35,4%

Na poziom wykonania kosztów działalności bieżącej w omawianym okresie wpłynęły głównie koszty: (1) wynagrodzeń, (2) usług obcych oraz (3) ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń.

Strukturę wykonania kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją) w 2019 i 2020 roku prezentują poniższe wykresy.

Wykres nr 8 Struktura kosztów ogółem w 2019 i 2020 r.

Koszty działalności bieżącej **planowane** w 2020 roku wyniosły 5.009.074 tys. zł (tj. 91,7% planu) i stanowiły niemalże 100% kosztów ogółem. Były one niższe od kwoty planowanej na 2020 rok o 452.554 tys. zł i w ujęciu r/r wzrosły o 333.742 tys. zł (tj. o 7,1%).

W 2020 roku poniesione zostały również koszty **nieplanowane** w kwocie łącznej 296 tys. zł, w tym z tytułu: (1) ujemnych różnic kursowych (283 tys. zł) oraz (2) zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym (13 tys. zł). W roku poprzednim koszty nieplanowane wyniosły 214 tys. zł, w tym z tytułu: ujemnych różnic kursowych (115 tys. zł) oraz zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym (99 tys. zł).

Wykonanie kosztów działalności bieżącej Zakładu z amortyzacją według stawek w 2020 roku było niższe od planu o 452.258 tys. zł, tj. o 8,3%, na co wpłynęło w głównej mierze wprowadzenie w Zakładzie planu oszczędności, w związku z sytuacją kryzysową spowodowaną COVID-19.

4.1. Amortyzacja

Koszty amortyzacji za 2020 rok wyniosły **272.566 tys. zł**, tj. 84,5% planu i stanowiły 5,4% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o kwotę 25.661 tys. zł, tj. o 10,4%.

Poniesione przez Zakład w 2019 i 2020 roku koszty amortyzacji w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5 Zestawienie kosztów amortyzacji za 2019 i 2020 r.

Treść	2019		2020		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm. tys. zł	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Amortyzacja ogółem	246 905	62,1%	322 600	272 566	84,5%
Amortyzacja według stawek	241 851	61,8%	315 000	269 114	85,4%
Zakup wyposażenia o niskiej wartości	5 054	75,4%	7 600	3 452	45,4%

W zakresie kosztów amortyzacji, dominującą pozycją są koszty amortyzacji według stawek, które w relacji r/r wzrosły o 27.263 tys. zł, tj. o 11,3%. Wzrost tych kosztów jest (1) pochodną poziomu realizacji planu inwestycyjnego Zakładu w poprzednich latach oraz w roku 2020, (2) sukcesywnym odtwarzaniem majątku Zakładu oraz (3) modyfikacjami, rozbudową systemów IT oraz zakupami infrastruktury, w związku z realizacją zadań wynikających z programów rządowych i zmian legislacyjnych.

W ujęciu r/r nastąpił natomiast spadek kosztów amortyzacji jednorazowej dotyczącej kosztów zakupu wyposażenia o niskiej wartości o 1.602 tys. zł, tj. o 31,7%, co było związane przede wszystkim z wdrożeniem w Zakładzie działań oszczędnościowych związanych z epidemią COVID-19 ograniczających zakup mebli biurowych przez jednostki organizacyjne ZUS.

W zakresie *kosztów amortyzacji* powstały oszczędności w łącznej kwocie 309,9 tys. zł.

4.2. Materiały i energia

Koszty zużycia materiałów i energii za 2020 rok wyniosły **109.837 tys. zł**, tj. 65,4% planu i stanowiły 2,2% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o kwotę 7.582 tys. zł, tj. o 7,4%.

Poniesione przez Zakład w 2019 i 2020 roku koszty materiałów i energii w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 6 Zestawienie kosztów materiałów i energii za 2019 i 2020 r.

Treść	2019		2020		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm. tys. zł	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Materiały i energia	102 255	71,5%	167 900	109 837	65,4%
Materiały	43 482	66,9%	95 575	45 909	48,0%
Energia	58 773	75,4%	72 325	63 928	88,4%

W analizowanym okresie dominujący wpływ na poziom realizacji tych kosztów miały koszty *zużycia energii* (58,2%), które w ujęciu r/r wzrosły o 5.155 tys. zł, tj. o 8,8% [wpływ wzrostu cen energii].

W ujęciu r/r nastąpił również wzrost kosztów *zużycia materiałów* o 2.427 tys. zł (tj. o 5,6%), co było związane głównie z nadzwyczajną sytuacją spowodowaną skutkami epidemii COVID-19 i koniecznością wydatkowania środków finansowych na materiały ochronne dla pracowników i klientów Zakładu. Stan epidemii wymusił konieczność dokonania rewizji budżetu Zakładu w zakresie zużycia materiałów, tj. weryfikacji potrzeb, rezygnacji lub wstrzymania zakupów materiałów i uruchomienia środków na priorytetowe finansowanie zakupu materiałów do ochrony przed skutkami koronawirusa.

Wnioski z analizy comiesięcznego monitoringu wydatkowania środków na zadania związane z COVID-19 w zakresie zakupu materiałów i środków ochrony pokazują, że w 2020 roku wydatkowano w Zakładzie środki na ten cel w łącznej kwocie 14.746 tys. zł, m.in. na:

- **środki ochrony osobistej** [maseczki, rękawiczki, przyłbice, fartuchy, kombinezony ochronne, płyny dezynfekujące] w kwocie 12.149,4 tys. zł;
- **materiały niezbędne do organizacji stanowisk e-wizyt** [słuchawki, mikrofony, kamery] w kwocie 122,4 tys. zł;
- **pozostałe materiały** [m.in. termometry, dozowniki do płynów dezynfekujących, pojemniki na korespondencję, oczyszczacze powietrza, mierniki stężenia ozonu, taśmy ostrzegawcze oraz inne rodzaje materiałów] w kwocie 2.474,2 tys. zł.

Na niższy poziom realizacji planu w zakresie *kosztów materiałów i energii* największy wpływnęły między innymi:

1. ograniczenia i obostrzenia wydatkowania środków na szereg rodzajów materiałów wprowadzone w Wytycznych Członka Zarządu nadzorującego Pion Finansów i Realizacji Dochodów, takich jak:
 - materiały biurowe, papier, materiały do produkcji poligraficznej,
 - materiały eksploatacyjne i części zamienne do urządzeń biurowych i innych, pojazdów jak również związanych z eksploatacją budynków, paliwo,
 - artykuły spożywcze na narady i spotkania, materiały dekoracyjne i okolicznościowe, pozostałe, wydawnictwa fachowe, książki i prasa,
 - wyposażenie, urządzenia i sprzęt RTV, ADG, drobny sprzęt biurowy, kuchenny, etc.
2. działania w zakresie optymalizacji kosztów wprowadzone w Zakładzie:
 - weryfikacja stanów magazynowych w celu niedopuszczenia do zakupu zbyt dużej ilości materiałów w ramach kolejnych zakupów jak również ograniczenie wydań z magazynu materiałów biurowych i papieru,
 - elektronizacja i depapieryzacja znacznej części korespondencji wewnętrznej, również dzięki upowszechnieniu stosowania podpisu elektronicznego,
 - przejście na zakup tańszej prasy elektronicznej,
 - montaż kompensatorów mocy biernej w jednostkach organizacyjnych ZUS pozwalający na zaoszczędzenie na kosztach zużycia energii.

W wyniku wyżej wymienionych działań, w zakresie kosztów *materiałów i energii* w 2020 roku powstały oszczędności w łącznej kwocie 6.652,4 tys. zł.

4.3. Usługi obce

Koszty usług obcych za 2020 rok wyniosły **841.004 tys. zł**, tj. 79,2% planu i stanowiły 16,8% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o kwotę 8.062 tys. zł, tj. o 1,0%.

Poniesione przez Zakład w 2019 i 2020 roku koszty usług obcych w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 7 Zestawienie kosztów usług obcych za 2019 i 2020 r.

Treść	2019		2020		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm. tys. zł	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Usługi obce	832 942	76,5%	1 061 745	841 004	79,2%
Usługi pocztowe i bankowe	331 360	88,7%	368 871	287 717	78,0%
Usługi telekomunikacyjne	14 054	55,1%	18 486	14 473	78,3%
Usługi związane z przetwarzaniem danych	231 019	72,3%	335 841	270 848	80,6%
Pozostałe, w tym:	256 508	69,2%	338 547	267 966	79,2%
Koszty najmu i utrzymania budynków, pomieszczeń i lokali, w tym:	145 042	81,1%	177 516	162 993	91,8%
- dozór i ochrona	71 887	87,5%	76 978	72 739	94,5%
- usługi czystościowe	65 909	87,2%	88 509	82 838	93,6%

Usługi remontowe i konserwacyjne, w tym:	48 628	47,2%	80 500	52 600	65,3%
- remonty budowlane	15 864	79,3%	13 000	10 420	80,2%
- serwis i konserwacja urządzeń	32 764	39,5%	67 500	42 180	62,5%

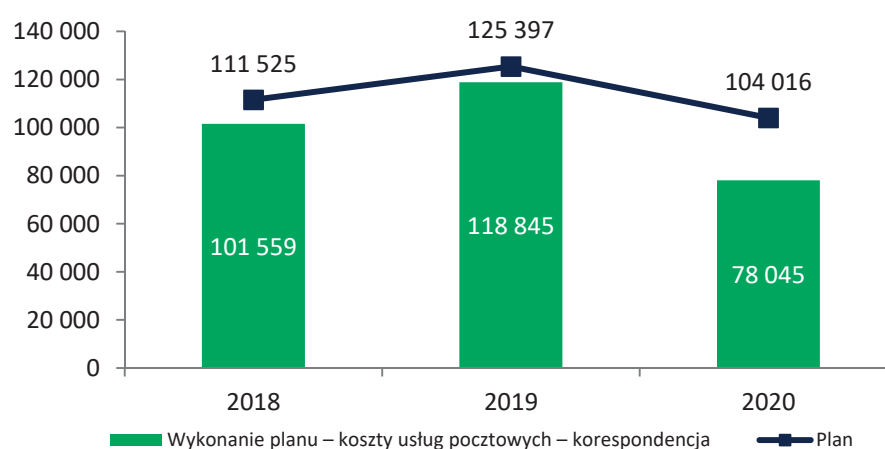
W zakresie kosztów usług obcych dominującą pozycją w 2020 roku były **koszty usług pocztowych i bankowych**, które stanowiły 34,2% kosztów usług obcych i w ujęciu r/r spadły o 43.643 tys. zł, tj. o 13,2%. Spadek tych kosztów dotyczył przede wszystkim **kosztów usług pocztowych**:

- kosztów przekazywania świadczeń gotówkowych za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A, które spadły r/r o 7.018 tys. zł, w związku ze zwiększaniem przez Zakład wolumenu świadczeń przekazywanych na rachunki bankowe,
- kosztów przekazywania korespondencji (w tym paczek) za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A., w związku z: (1) zamieszczeniem Informacji o Stanie Konta Ubezpieczonego wyłącznie w formie elektronicznej (profil PUE) na skutek zmian legislacyjnych wynikających z Tarczy antykryzysowej, (2) połączeniem wysyłki w tzw. „jednej kopercie” decyzji waloryzacyjnej z decyzją o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (tzw. 13-sta emerytura), (3) wystaniem Informacji o rozliczeniu wpłat na indywidualny rachunek składkowy listem zwykłym, a nie poleconym [koszt jednostkowy listu zwykłego to 1,09 zł, natomiast poleconego to 3,48 zł]. Koszty przekazywania korespondencji za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A w relacji r/r spadły o 40.800 tys. zł (tj. 34,3 %). Oszczędności z tego tytułu wyniosły 35.451,0 tys. zł

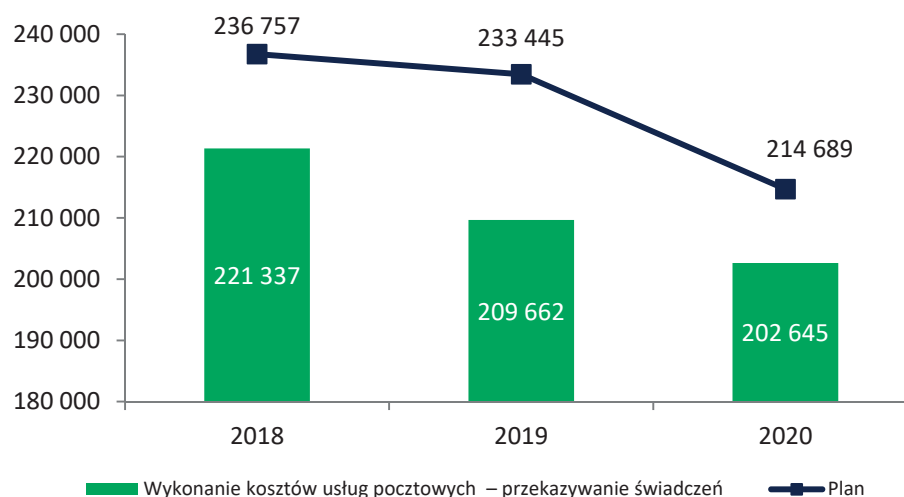
W wyniku wyżej wymienionych działań, w zakresie pozycji planu *koszty usług pocztowych* powstały oszczędności w łącznej kwocie **39.156,7 tys. zł**.

Poniższe wykresy przedstawiają poziom kosztów usług pocztowych w okresie 2018 – 2020.

Wykres nr 9 Wykonanie kosztów usług pocztowych – korespondencja w latach 2018-2020 w tys. zł.

Wykres nr 10 Wykonanie kosztów usług pocztowych – przekazywanie świadczeń w latach 2018-2020. w tys. zł.

Jednocześnie w 2020 roku wzrosły **koszty usług bankowych**, w wyniku: (1) wzrostu ceny jednostkowej z 0 zł na 0,06 zł za jeden przelew na podstawie nowej umowy centralnej z PKO BP S.A. oraz (2) wzrostu liczby wypłacanych świadczeń na rachunki bankowe, przede wszystkim wynikających z Tarczy antykryzysowej (świadczenie postojowe, dodatek solidarnościowy, dodatkowy zasiłek opiekuńczy oraz bon turystyczny), (3) inicjatyw podejmowanych przez Zakład w zakresie rozszerzenia skali ubankowienia wypłat świadczeń.

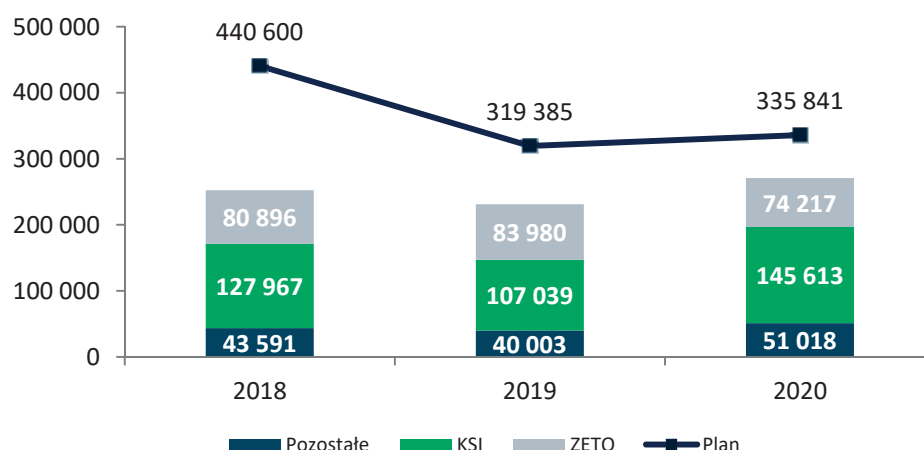
Drugą co do wielkości pozycję w zakresie kosztów usług obcych stanowiły **koszty usług związanych z przetwarzaniem danych**, (32,2% kosztów usług obcych), które r/r wzrosły o 39.829 tys. zł, tj. o 17,2%, w wyniku zwiększenia nakładów na dostosowanie systemów IT do zmian prawnych związanych m.in. z Tarczą antykryzysową, elektroniczną i automatyzacją procesów, obsługą bonu turystycznego. W zakresie kosztów usług przetwarzania danych nastąpił:

- wzrost kosztów eksploatacji i utrzymania systemów IT [KSI ZUS i PUE] o 38.574 tys. zł., wynikający z dostosowania systemów IT do obsługi zadań spowodowanych epidemią: (1) dostosowania systemów IT do zmian legislacyjnych wynikających z Tarczy antykryzysowej [kwota 16.416,9 tys. zł], (2) przygotowanie systemów IT do obsługi bonu turystycznego [kwota 3.148,4 tys. zł], (3) uruchomienia systemu e-wizyt, (4) modernizacji środowiska EPWD na potrzeby obsługi zadań wynikających z Tarczy antykryzysowej [kwota 3.580,0 tys. zł],
- wzrost kosztów pozostałych usług informatycznych o 11.015 tys. zł r/r tj. o 27,5% w tym, w zakresie m.in. zakupu licencji systemu spotkań zdalnych i pracy zespołowej,
- spadek kosztów usług przekazywania danych ZETO o 9.763 tys. zł r/r tj. o 11,6% spowodowany zmniejszeniem ilości świadczeń przetwarzanych przez Zakłady Elektronicznej Techniki Obliczeniowej w związku ze stopniowym przenoszeniem obsługi świadczeń z ZETO do KSI ZUS.

W wyniku wyżej wymienionych działań, w zakresie *usług związanych z przetwarzaniem danych* powstały oszczędności w łącznej kwocie 6.798,5 tys. zł

Poniższy wykres przedstawia poziom kosztów usług przetwarzania danych w latach 2018 – 2020.

Wykres nr 11 Wykonanie kosztów usług związanych z przetwarzaniem danych w latach 2018-2020 r. w tys. zł.

Kolejną co do wielkości pozycją były **koszty usług pozostałych** (31,9% kosztów usług obcych), które w relacji r/r wzrosły o 11.458 tys. zł, tj. o 4,5%. Dominujący wpływ w tej grupie kosztów miały koszty najmu i utrzymania budynków, pomieszczeń i lokali, które w ujęciu r/r wzrosły o 17.951 tys. zł (tj. o 12,4%), w szczególności w zakresie: (1) kosztów usług utrzymania czystości (wzrost r/r o 25,7%) oraz (2) dozoru i ochrony mienia (wzrost r/r o 1,2%). Poziom tych kosztów został zdeterminowany:

- koniecznością uwzględnienia uregulowań prawa zamówień publicznych, umożliwiających kontrahentom występowanie o zwiększenie wynagrodzenia, jeżeli wzrost kosztów z tytułu realizacji zawartej umowy spowodowany jest zmianą przepisów prawa;
- zwiększeniem zakresu usług sprzątnia, w tym o dodatkowe usługi dezynfekcji i ozonowania, które były realizowane w trosce o zapewnienie klientom i pracownikom ZUS właściwych warunków sanitarnych pomieszczeń, w związku z zagrożeniem epidemicznym.

Wnioski z analizy comiesięcznego monitoringu wydatkowania środków na zadania związane z COVID-19, w zakresie usług danych pokazują, że w 2020 roku wydatkowano w Zakładzie środki na kwocie 3.918,6 tys. zł. na dodatkowe sprzątnie, dezynfekcję oraz ozonowanie.

Na poziom wykonania planu finansowego na 2020 rok, w zakresie *kosztów usług pozostałych*, największy wpływ miały m.in:

- uzyskanie korzystnych cenowo ofert od kontrahentów na usługi czystościowe, dozór i ochronę mienia, odprowadzanie ścieków,
- niepełne wykorzystanie środków zabezpieczonych na ustawowo zagwarantowane wykonawcom waloryzacje stawek dla umów na usługi czystościowe oraz dozór i ochronę mienia,
- wprowadzenie planu oszczędności, ograniczeń i obostrzeń wydatkowania środków na szereg usług takich jak:
 - najem sal, ośrodków i hoteli na cele szkoleniowe i pozostałe w związku ograniczeniem działalności szkoleniowej,

- wstrzymanie nierozpoczętych remontów za wyjątkiem tych, które były niezbędne w świetle przepisów prawa oraz wymagały utrzymania obiektów w stanie niepowodującym zagrożenia w ich użytkowaniu,
 - usługi consultingowe, ekspertyzy, transportowe, gastronomiczne;
- mniejsza liczba osób kierowanych na badania, spowodowana wstrzymaniem badań przez lekarzy orzeczników na skutek okresowego zamrożenia funkcjonowania Zakładu w warunkach epidemii.

W zakresie *kosztów usług pozostałych* powstały oszczędności w łącznej kwocie 23.600,6 tys. zł.

Ostatnią co do wielkości pozycją były **koszty usług telekomunikacyjnych** (1,7% kosztów usług obcych), które w relacji r/r wzrosły o 419 tys. zł, tj. o 3,0%. Wzrost tych kosztów był spowodowany zwiększoną liczbą połączeń w zakresie telefonii stacjonarnej [obsługą zadań wynikających Tarczy antykryzysowej oraz bonu turystycznego].

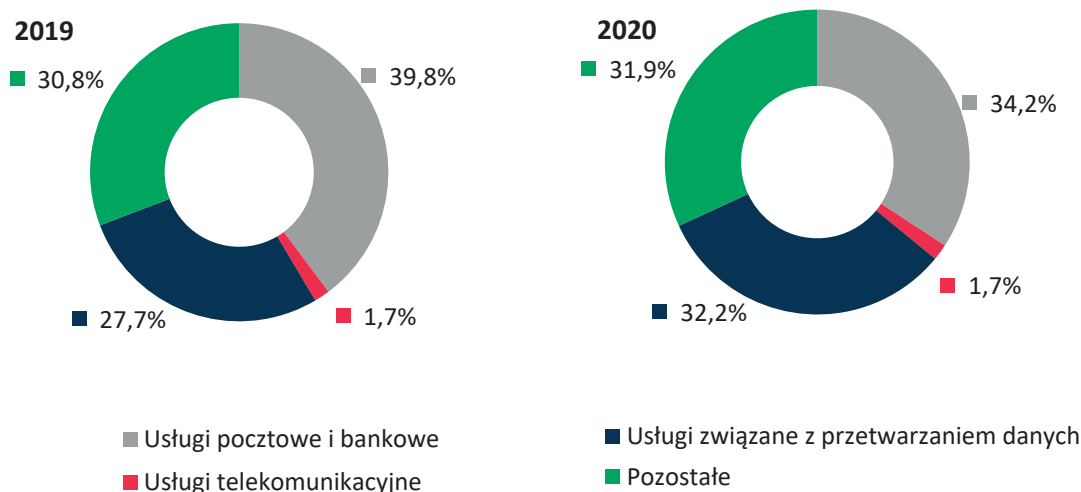
Na poziom wykonania planu finansowego w 2020 roku, w zakresie *kosztów usług telekomunikacyjnych*, największy wpływ miało m.in:

- zawarcie korzystniejszych umów na świadczenie usług telekomunikacyjnych z zakresu telefonii stacjonarnej, komórkowej i internetu bezprzewodowego,
- niższa liczba połączeń telefonicznych ze względu na frekwencję pracowników w czasie epidemii oraz upowszechnienie formy pracy zdalnej.

W zakresie *usług telekomunikacyjnych* powstały oszczędności w łącznej kwocie 320 tys. zł.

Strukturę kosztów usług obcych w 2019 i 2020 roku prezentują poniższe wykresy.

Wykres nr 12 Struktura kosztów usług obcych w 2019 i 2020 r.

4.4. Podatki i opłaty

Koszty podatków i opłat za 2020 rok wyniosły **27.194 tys. zł**, tj. 53,3% planu i stanowiły 0,5% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił znaczny spadek tych kosztów o 7.495 tys. zł, tj. o 21,6%.

Poniesione przez Zakład w 2019 i 2020 roku koszty podatków i opłat w układzie wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 8 Zestawienie kosztów podatków i opłat za 2019 i 2020 r.

Treść	2019		2020		
	Wykonanie okres styczeń-grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń-grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
Podatki i opłaty	34 689	64,3%	51 000	27 194	53,3%
Podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	10 150	86,1%	11 500	9 993	86,9%
Opłaty urzędowe - egzekucje	12 227	58,2%	23 000	8 046	35,0%
Opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów	2 309	73,3%	3 000	2 303	76,8%
Wpłaty na PFRON	10 003	55,6%	13 500	6 851	50,7%

Najwyższy spadek odnotowano w zakresie **opłat i kosztów egzekucyjnych**, które stanowiły 29,6% kosztów podatków i opłat i w ujęciu r/r spadły o 4.181 tys. zł, tj. o 34,2%, w wyniku uruchomienia Tarczy antykryzysowej, której celem była m.in. pomoc przedsiębiorcom w sytuacji kryzysowej spowodowanej epidemią poprzez m.in.: (1) ulgi składkowe (odroczenie terminu płatności lub rozłożenie na raty należności z tytułu składek bez opłaty prolongacyjnej), (2) wstrzymanie działań egzekucyjnych na należności od lutego do kwietnia 2020 roku wobec aktywnych płatników, którzy do końca stycznia 2020 roku nie zalegali z opłacaniem składek, (3) uchylenie czynności egzekucyjnych na należnościach objętych układem ratalnym. Ponadto na spadek ww. kosztów wpływ miało:

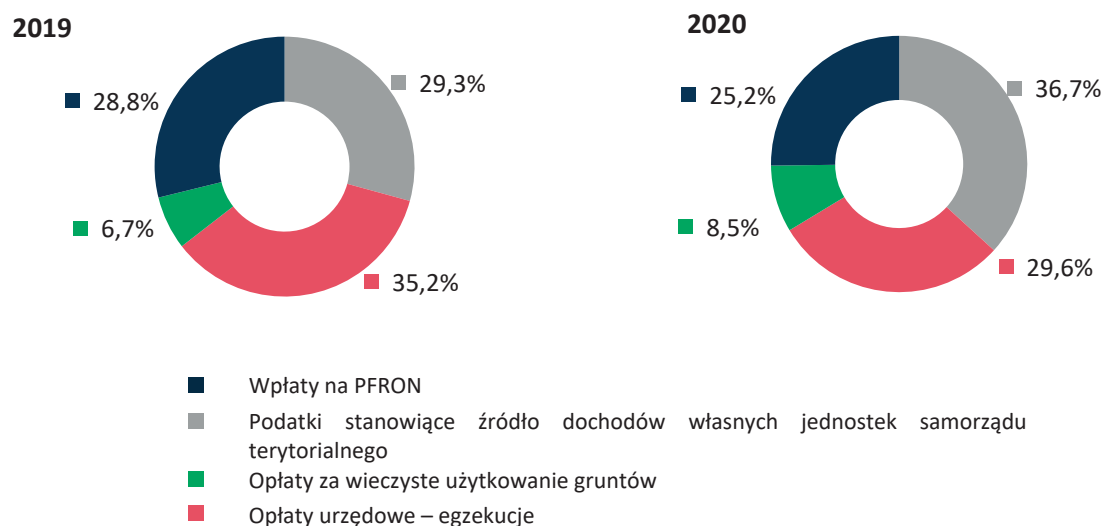
- wdrażanie przymusowego dochodzenia należności zagrożonych przedawnieniem,
- wstrzymanie wdrażania postępowań oraz stosowania sankcji wobec aktywnych płatników, którzy wystąpili z wnioskiem o ulgę do czasu rozstrzygnięcia sprawy. Wpływ takich wniosków w roku 2020 odnotowano w liczbie powyżej 5 tys.

Spadek kosztów odnotowano również w zakresie **wpłat na PFRON** (25,2% kosztów podatków i opłat), które w relacji r/r spadły o 3.152 tys. zł, tj. o 31,5%, co było konsekwencją: (1) spadku zatrudnienia ogółem w Zakładzie przy jednoczesnym wzroście zatrudnienia osób niepełnosprawnych – w 2020 roku wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wyniósł 4,42 i wzrósł r/r o 1,1 p.p.; (2) skorzystania z kwot obniżek wpłat na PFRON dokonywanych przez Zakład korzystający z usług Zakładów Pracy Chronionej.

W wyniku wyżej wymienionych działań, w zakresie **opłat i kosztów egzekucyjnych** powstały oszczędności w łącznej kwocie 768,3 tys. zł.

Strukturę kosztów usług podatków i opłat w 2019 i 2020 roku prezentują poniższe wykresy.

Wykres nr 13 Struktura kosztów podatków i opłat w 2019 i 2020 r.

4.5. Wynagrodzenia

Koszty wynagrodzeń ogółem za rok 2020 wyniosły **3.099.833 tys. zł** (tj. 99,2% planu) i stanowiły 61,9% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost kosztów wynagrodzeń o 265.113 tys. zł, tj. o 9,4%.

Poniesione przez Zakład w 2019 i 2020 roku, koszty wynagrodzeń w układzie wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9 Zestawienie kosztów wynagrodzeń za 2019 i 2020 r.

Treść	2019		2020		
	Wykonanie okres styczeń-grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń-grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
Wynagrodzenia	2 834 720	99,7%	3 123 530	3 099 833	99,2%
Wynagrodzenia osobowe	2 814 847	100,0%	3 086 415	3 084 803	99,9%
Pozostałe wynagrodzenia	19 873	68,8%	37 115	15 030	40,5%

Dominującą pozycją w kosztach wynagrodzeń były **wynagrodzenia osobowe** (99,5% kosztów wynagrodzeń), które w relacji r/r wzrosły o 269.956 tys. zł, tj. o 9,6%, co było konsekwencją zwiększenia funduszu wynagrodzeń w planie finansowym Zakładu na 2020 rok w stosunku do planu 2019 roku. Wzrost funduszu wynagrodzeń w 2020 roku umożliwił realizację podwyżek wynagrodzeń zasadniczych pracownikom Zakładu oraz wypłatę obowiązkowych składników wynagrodzeń (odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych oraz nagrody rocznej tzw. trzynastki), które przysługiwały pracownikom na podstawie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników ZUS.

Na niższe wykonanie planu w zakresie wynagrodzeń osobowych wpłynęła niższa kwota wypłaconej nagrody rocznej tzw. 13-stki (naliczana na podstawie Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy), z uwagi na wysoką absencję chorobową pracowników oraz korzystanie przez pracowników z zasiłków opiekuńczych na podstawie rozwiązań Tarczy antykryzysowej.

Środki zabezpieczone w planie finansowym ZUS na 2020 rok na wynagrodzenia osobowe były wyższe o 271.127 tys. zł, tj. o 9,6% w stosunku do planu na 2019 rok i miały na celu: (1) umożliwienie Zakładowi prowadzenie racjonalnej polityki zatrudnieniowej i wynagrodzeniowej gwarantującej sprawne realizowanie wszystkich zadań ustawowych, (2) zapobieganie zjawisku odejść z pracy w Zakładzie z powodu zbyt niskich zarobków oraz (3) pozyskania pracowników o kluczowych kompetencjach, w tym zatrudnienie dodatkowych lekarzy orzeczników oraz lekarzy członków komisji lekarskich do realizacji przez Zakład nowego zadania, związanego z obsługą procesu orzekania dla celów świadczeń uzupełniających dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

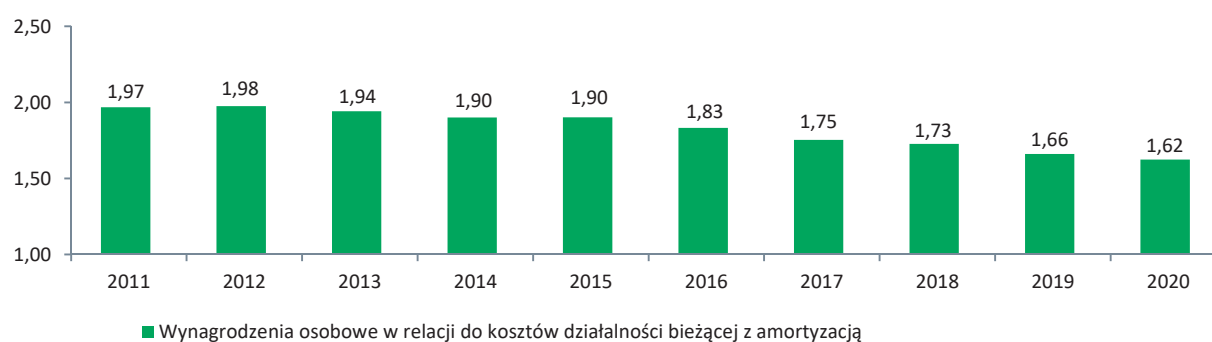
Jak pokazuje poniższa tabela, coroczny wzrost budżetu na fundusz wynagrodzeń osobowych nie jest normą, w związku z ograniczeniami w ich zaplanowaniu wprowadzanymi przez Ministra Finansów na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej na dany rok.

Tabela nr 10 Wynagrodzenia osobowe w latach 2011-2020 w tys. zł

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wynagrodzenia osobowe [plan]	2 042 130	2 102 250	2 102 250	2 102 250	2 106 460	2 243 492	2 454 873	2 454 873	2 815 288	3 086 415
wzrost r/r kwota	0	60 120	0	0	4 210	137 032	211 381	0	360 415	271 127
wzrost r/r %	0%	2,9%	0,0%	0,0%	0,2%	6,5%	9,4%	0,0%	14,7%	9,6%

Jak pokazuje analiza poniższego wykresu długookresowa relacja kosztów wynagrodzeń osobowych do kosztów działalności bieżącej ogółem (z amortyzacją według stawek), systematycznie spada.

Wykres nr 14 Wynagrodzenia osobowe w relacji do kosztów działalności bieżącej z amortyzacją według stawek w latach 2011-2020 w %.

Drugą co do wielkości pozycję stanowiły **pozostałe wynagrodzenia** (0,5% kosztów wynagrodzeń), które w relacji r/r spadły o 4.843 tys. zł, tj. o 24,4%. Spadek tych kosztów spowodowany był:

- okresowym zamrożeniem funkcjonowania Zakładu i wstrzymaniem badań przez lekarzy orzeczników, w związku z sytuacją kryzysową spowodowaną epidemią COVID-19,
- wdrożeniem w Zakładzie planu oszczędności, z którego wynikało ograniczenie szkoleń, co przełożyło się na zmniejszenie liczby zawieranych umów zleceń z wykładowcami i trenerami zewnętrznymi oraz ze stażystami,
- ograniczeniem działania sądów i liczby rozpraw sądowych w okresie obowiązywania ograniczeń rządowych spowodowanych epidemią i tym samym spadkiem należności dla radców prawnych reprezentujących ZUS, z tytułu zastępstwa procesowego.

W wyniku wyżej wymienionych działań, w zakresie *kosztów wynagrodzeń pozostałych* powstały oszczędności w łącznej kwocie 468,3 tys. zł.

4.6. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia

Koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń w 2020 roku ogółem wyniosły **640.706 tys. zł**, tj. 93,8% planu i stanowiły 12,8% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tej pozycji kosztów o 53.003 tys. zł, tj. o 9,0%.

Poniesione przez Zakład w 2019 i 2020 roku koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 11 Zestawienie kosztów ubezpieczeń i innych świadczeń za 2019 i 2020 r.

Treść	2019		2020		
	Wykonanie okres styczeń-grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm. tys. zł	Wykonanie okres styczeń-grudzień tys. zł	% wykonania planu
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	587 703	94,6%	683 325	640 706	93,8%
Składki na ubezpieczenie społeczne	461 991	97,9%	519 745	501 195	96,4%
Składki na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy	50 916	77,9%	62 453	55 690	89,2%
Świadczenia socjalne	60 013	96,8%	76 357	73 698	96,5%
Inne, w tym:	14 783	66,4%	24 770	10 123	40,9%
- koszty szkoleń	7 278	58,4%	5 500	3 137	57,0%

Dominujący wpływ na poziom tych kosztów w 2020 roku miały koszty **składek na ubezpieczenia społeczne** (78,2% kosztów w tej grupie), które w relacji r/r wzrosły o 39.204 tys. zł, tj. o 8,5%, jako pochodna wzrostu wynagrodzeń.

Drugą co do wielkości pozycję stanowiły **świadczenia socjalne** (11,5% kosztów w tej grupie), które w relacji r/r wzrosły o 13.685 tys. zł, tj. o 22,8%, w związku z podwyższeniem podstawy do naliczenia odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Specjalnych na 2020 roku, w wyniku zmian legislacyjnych⁹.

⁹ Ustawa z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020 (Dz.U. z 2020 r. poz. 278)

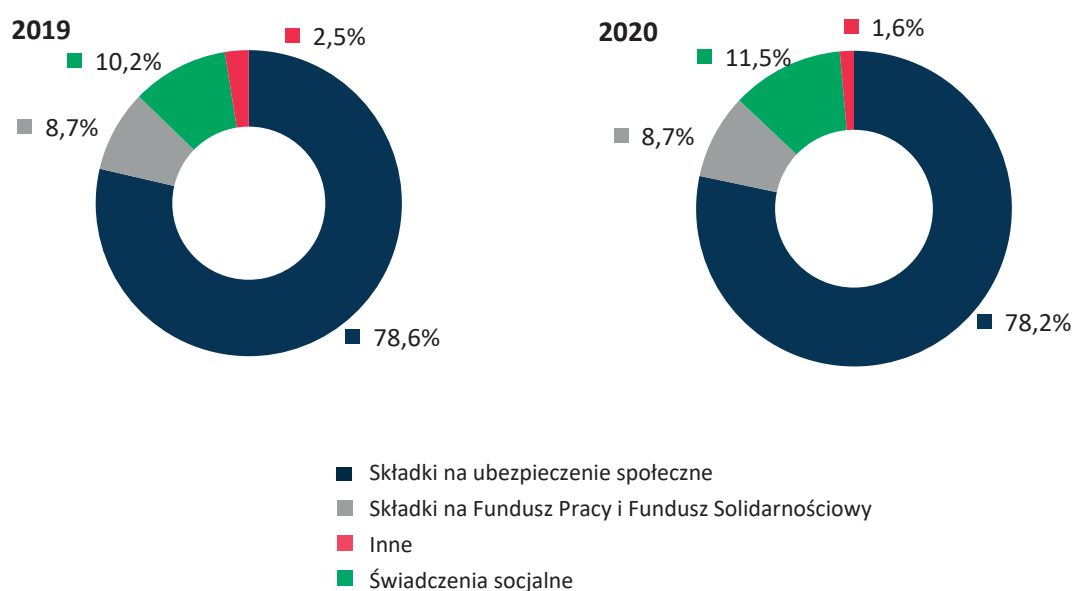
Tendencję wzrostową wykazały także koszty **składek na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy** (8,7% kosztów w tej grupie), które wyniosły **55.690 tys. zł** i wzrosły r/r o 4.774 tys. zł, tj. o 9,4%, jako pochodna wzrostu wynagrodzeń.

Ostatnią, co do wielkości pozycją były **koszty inne** (1,6% kosztów w tej grupie), które w relacji r/r spadły o 4.660 tys. zł, tj. o 31,5%. Największy spadek został odnotowany na kosztach szkoleń, które r/r spadły o 4.141 tys. zł, co było wynikiem wdrożenia w Zakładzie planu oszczędności i ograniczeniem zakupu szkoleń zewnętrznych oraz dofinansowania do studiów dla pracowników.

Jednocześnie w 2020 roku wzrosły **koszty usług zdrowotnych** o 274 tys. zł, tj. o 12,6%, w związku z zakupem pod koniec roku usług medycznych w zakresie przeprowadzenia badań diagnostycznych (laboratoryjnych), w kierunku wykrywania zakażenia COVID-19 u pracowników Zakładu.

Strukturę kosztów ubezpieczeń i innych świadczeń w 2019 i 2020 roku przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres nr 16 Struktura kosztów ubezpieczeń i innych świadczeń w 2019 i 2020 r.

Na niższe wykonanie planu finansowego na 2020 rok, w zakresie ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń największy wpływ miały m.in:

- absencja chorobowa pracowników ZUS w czasie pandemii oraz korzystanie przez część z nich z zasiłków opiekuńczych, co wpłynęło na niższe koszty składek na ubezpieczenia społeczne. Dodatkowo na poziom wykonania planu wpłynęły zmiany założeń rządu w zakresie terminu pełnego oskładkowania umów cywilnoprawnych – na etapie prac nad projektem planu uwzględniono zabezpieczenie skutków finansowych zapowiadanych zmian legislacyjnych, które finalnie nie zostały wprowadzone;

- niższe wykonanie planu w zakresie składek na Fundusz Pracy jako konsekwencja braku możliwości precyzyjnego oszacowania tego kosztu, z uwagi na liczne wyłączenia określone w art. 104a i 104b ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹⁰, tj. zwalniające pracodawcę z obowiązku opłacania tych składek m.in. za osoby powracające z urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego (przez okres 36 miesięcy od powrotu), jak również za pracowników powyżej 55 (kobiety) i 60 (mężczyźni) roku życia. Niektóre z tych czynników mają charakter deklaracyjny, co dodatkowo potęguje problem z precyzyjnym oszacowaniem kosztów w tym zakresie;
- niższe niż zakładano koszty zakupu usług zdrowotnych (medycznych) w związku z rozwiązaniami wprowadzonymi w Tarczy antykryzysowej, które powodowały czasowe zawieszenie obowiązków pracodawcy związanych z badaniami okresowymi pracowników. Dodatkowo nie zostały w pełni wykorzystane środki zaplanowane na zakup dodatkowych usług diagnostycznych (laboratoryjnych), w kierunku wykrywania zakażenia COVID-19 u pracowników Zakładu.

W wyniku wyżej wymienionych działań, w zakresie *kosztów ubezpieczeń i innych świadczeń* powstały oszczędności w łącznej kwocie 927,2 tys. zł.

4.7. Pozostałe koszty

Pozostałe koszty (rodzajowe) za 2020 rok wyniosły **13.097 tys. zł**, tj. 34,9% planu i stanowiły 0,4% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił znaczny spadek tych kosztów o 17.908 tys. zł, tj. o 57,8%.

Poniesione przez Zakład w 2019 i 2020 roku pozostałe koszty w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 12 Zestawienie pozostałych kosztów pozostałych za 2019 i 2020 r.

Treść	2019		2020		
	Wykonanie okres styczeń-grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń-grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
Pozostałe koszty rodzajowe, w tym:	31 005	63,4%	37 528	13 097	34,9%
- zwrot kosztów przejazdu	11 737	73,4%	11 500	5 053	43,9%
- koszty podróży	15 577	67,7%	15 139	3 790	25,0%

W zakresie *pozostałych kosztów rodzajowych*, dominującą pozycją były koszty związane ze **zwrotem kosztów przejazdu** (38,6% pozostałych kosztów), które r/r spadły o 6.684 tys. zł, tj. o 56,9%, w wyniku spadku liczby osób wzywanych na badania lekarskie.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1482, z późn. zm.

Drugą, co do wielkości pozycję stanowiły **koszty podróży służbowych krajowych i zagranicznych** (28,9% pozostałych kosztów), które r/r spadły o 11.787 tys. zł, tj. o 75,7%, co było spowodowane głównie ograniczeniami w przemieszczaniu się pracowników, w związku z epidemią COVID-19.

Na niższe wykonanie planu finansowego na 2020 rok, w zakresie *pozostałych kosztów rodzajowych*, największy wpływ miały ograniczenia związane z COVID -19 zarówno w zakresie liczby osób wzywanych na badania lekarskie jak i w przemieszczaniu się pracowników.

W wyniku wyżej wymienionych działań, w zakresie *pozostałych kosztów rodzajowych* powstały oszczędności w łącznej kwocie 1.009,7 tys. zł.

4.8. Koszty finansowe

Koszty finansowe (łącznie z kosztami nieplanowanymi) za 2020 rok wyniosły ogółem **529 tys. zł**, tj. 52,9% planu. W porównaniu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o 264 tys. zł, tj. o 99,6%. Obejmowały one koszty finansowe planowane m.in. odsetki za zwłokę w zwrocie nadpłaconych składek dla płatników, które wyniosły 246 tys. zł, natomiast koszty nieplanowane z tytułu ujemnych różnic kursowych wyniosły 283 tys. zł.

Poniesione przez Zakład w 2019 i 2020 roku koszty finansowe w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 13 Zestawienie kosztów finansowych za 2019 i 2020 r.

Treść	2019		2020		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu	Plan po zm. tys. zł	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Koszty finansowe	265	26,5%	1 000	529	52,9%

4.9. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne w 2020 wyniosły **4.602 tys. zł**, tj. 35,4% planu i stanowiły niespełna 0,1% kosztów ogółem. W porównaniu r/r nastąpił spadek tych kosztów o 460 tys. zł, tj. o 9,1%. Pozostałe koszty operacyjne planowane wyniosły 4.589 tys. zł, natomiast 13 tys. zł stanowiły koszty nieplanowane z tytułu kosztów skutków zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym.

Poniesione przez Zakład w 2019 i 2020 roku pozostałe koszty operacyjne w ujęciu wartościowym i procentowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 14 Zestawienie pozostałych kosztów operacyjnych za 2019 i 2020 r.

Treść	2019		Plan po zm.	2020	
	Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu		Wykonanie okres styczeń- grudzień tys. zł	% wykonania planu
Pozostałe koszty operacyjne	5 062	38,9%	13 000	4 602	35,4%

Dominujący wpływ na poziom realizacji planu w tej grupie kosztów miały **koszty postępowań sądowych i egzekucyjnych od dochodzonych roszczeń i należności**, które stanowiły 81,8% pozostałych kosztów operacyjnych i w relacji r/r spadły o 492 tys. zł, tj. o 11,6%. Nie ma możliwości precyzyjnego ustalenia tych kosztów na etapie planowania, ponieważ powstają w oparciu o orzeczenia sądowe. W wyniku wybuchu pandemii COVID-19, wiele postępowań sądowych zostało przesuniętych na terminy późniejsze co przełożyło się na niższe wykonanie planu. Jednocześnie wyroki zapadały na posiedzeniach niejawnych, co wiązało się z trudną do oszacowania ilością oraz sposobem rozstrzygnięcia spraw.

W zakresie *pozostałych kosztów rodzajowych* powstały oszczędności w łącznej kwocie 202,1 tys. zł.

5. WYDATKI INWESTYCYJNE

Realizacja planu inwestycyjnego za 2020 roku wyniosła ogółem **312.952,9 tys. zł**, co stanowi 70,1% planowanych środków, z czego na działalność związaną z informatyzacją Zakładu poniesione zostały nakłady w wysokości 258.917,8 tys. zł, tj. 70,1% planu. W analogicznym okresie 2019 roku wydatki inwestycyjne zostały zrealizowane w 82,7% planu.

Szczegółowe sprawozdanie z wykonania planu inwestycyjnego za 2020 rok stanowi odrębny dokument.

6. ODSETKI DO OFE

Za 2020 rok Zakład przekazał do OFE tytułem odsetek dotyczących zaległości z lat ubiegłych odsetki na kwotę 2.275 tys. zł. Równocześnie w tym samym okresie wartość odsetek wycofanych z OFE (za lata 1999-2020) wyniosła 560 tys. zł. W planie finansowym ZUS na rok 2020 na ten cel zabezpieczono środki w kwocie 31.392 tys. zł.

7. WYNIK FINANSOWY

W 2020 roku wynik finansowy Zakładu wyniósł -222.471 tys. zł. Na wysokość wyniku finansowego w 2020 roku miały wpływ przychody i koszty Zakładu szczegółowo opisane w części opisowej niniejszego sprawozdania. Wynik finansowy zaprezentowany w *Sprawozdaniu z wykonania planu finansowego ZUS za 2020 rok* różni się od wyniku zaprezentowanego w *Rachunku Zysków i Strat* tym, gdyż nie uwzględnia skutków wyceny bilansowej części składników aktywów i pasywów, w wyniku której dokonano odpisów aktualizujących oraz zawiązania lub rozwiązania rezerw.

8. ŚRODKI FINANSOWE

Na dzień 31.12.2020 r. Zakład dysponował środkami finansowymi (po wyłączeniu środków finansowych o ograniczonej możliwości dysponowania) ogółem w kwocie 1.488.585 tys. zł, z czego środki pieniężne wyniosły 474.614 tys. zł. Środki finansowe faktycznie uzyskane przez Zakład były wyższe od szacowanych na potrzeby przewidywanego wykonania planu finansowego ZUS za rok 2020 o kwotę 269.536 tys. zł.

Nadwyżka środków finansowych, które znajdują się na rachunkach bankowych Zakładu oraz w formie obligacji i bonów skarbowych wynika z (1) oszczędności uzyskanych w zakresie realizacji planu finansowego w latach ubiegłych oraz (2) wdrożonego w Zakładzie w 2020 roku planu oszczędności, który wpłynął na niższy poziom wydatkowanych środków w zakresie działalności bieżącej oraz inwestycyjnej.

9. ZOBOWIĄZANIA, NALEŻNOŚCI I ZAPASY

Wartość zobowiązań wg stanu na 31.12.2020 r. wyniosła 719.198 tys. zł, w tym: zobowiązań z tytułu rozrachunków – 689.985 tys. zł oraz utworzonej rezerwy na odsetki z tytułu opóźnień w przekazywaniu składek do OFE dotyczących zaległości z lat ubiegłych – 28.659 tys. zł. Wartość zapasów wg stanu na 31.12.2020 r. wyniosła 12.639 tys. zł, a należności 34.540 tys. zł.

Wykonanie planu finansowego Zakładu w 2019 i 2020 roku koszty finansowe w ujęciu wartościowym przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 15 – Wykonanie planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za 2020 rok.

Część A. Dane u układzie memoriałowym

Poz.	Treść	Wykonanie za 2019 rok	2020		
			Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	Wykonanie
			w tysiącach złotych		
1	2	3	4	5	6
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU:				
	Środki pieniężne	1 049 453	439 264	607 400	607 400
	Inne aktywa finansowe	700 643	1 000 000	1 201 664	1 201 664
	Należności	41 967	41 967	44 884	44 884
	Zapasy	11 473	11 473	8 885	8 885
	Zobowiązania, w tym:	590 148	554 415	707 573	707 573
	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	35 733	2 485	31 392	31 392
II	PRZYCHODY OGÓŁEM	4 680 591	4 730 333	4 730 333	4 786 899
1.	Odpis z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	3 865 499	3 865 499	3 865 499	3 865 499
2.	Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych	3 022	3 512	3 512	3 512
3.	Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	235 154	248 470	248 470	260 686
	z tego:				
3.1.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne	13 687	971	971	13 388
3.2.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	70 806	73 995	73 995	69 751
3.3.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne	150 661	173 504	173 504	177 546
4.	Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty:	278 779	312 833	312 833	442 997
4.1.	- rent socjalnych	96 491	102 051	102 051	98 200
4.2.	- zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	14 399	14 776	14 776	12 382
4.3.	- świadczeń na rzecz kombatanatów	25 286	29 783	29 783	24 462
4.4.	- świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS	16 775	17 252	17 252	17 848
4.5.	- obsługa pozostałych świadczeń	125 828	148 971	148 971	290 106
5.	Przychody finansowe	26 149	24 500	24 500	14 307
5.1.	- odsetki	26 106	24 500	24 500	14 029
6.	Pozostałe przychody	271 989	275 519	275 519	199 898
III.	KOSZTY OGÓŁEM	4 675 546	5 461 628	5 461 628	5 009 370
1.	Koszty według rodzaju	4 670 219	5 447 628	5 447 628	5 004 238
1.1.	amortyzacja w tym:	246 905	268 800	322 600	272 566
	- zakup wyposażenia o niskiej wartości	5 054	7 600	7 600	3 452
1.2.	- materiały i energia	102 255	146 000	167 900	109 837
1.3.	- usługi obce	832 942	1 122 445	1 061 745	841 004
1.3.1.	- usługi pocztowe i bankowe	331 360	375 771	368 871	287 717
1.3.2.	- usługi telekomunikacyjne	14 054	18 486	18 486	14 473
1.3.3.	- usługi związane z przetwarzaniem danych	231 019	350 841	335 841	270 848
1.3.4.	- pozostałe	256 508	377 347	338 547	267 966
1.4.	- podatki i opłaty, w tym:	34 689	51 000	51 000	27 194
1.4.1.	- podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	10 150	11 500	11 500	9 993
1.4.2.	- opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów	2 309	3 000	3 000	2 303
1.4.3.	- opłaty urzędowe	12 227	23 000	23 000	8 046
1.5.	- wynagrodzenia	2 834 720	3 123 530	3 123 530	3 099 833
1.5.1.	- osobowe	2 814 847	3 086 415	3 086 415	3 084 803
1.5.2.	- pozostałe	19 873	37 115	37 115	15 030
1.6.	- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	587 703	683 325	683 325	640 706
1.6.1.	- składki na ubezpieczenie społeczne	461 991	519 745	519 745	501 195
1.6.2.	- składki na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy	50 916	62 453	62 453	55 690
1.6.3.	- świadczenia socjalne	60 013	76 357	76 357	73 698
1.6.4.	- składki na Fundusz Emerytur Pomostowych				
1.6.5.	- inne	14 783	24 770	24 770	10 123
1.7.	- pozostałe	31 005	52 528	37 528	13 097
2.	Koszty finansowe	265	1 000	1 000	529
2.1.	- obsługa długu				

2.2.	- inne	265	1 000	1 000	529
3.	Pozostałe koszty	5 062	13 000	13 000	4 602
IV.	WYNIK BRUTTO (poz. II-III)	5 045	-731 295	-731 295	-222 471
V.	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO				
VI.	WYNIK NETTO (poz. IV - V)	5 045	-731 295	-731 295	-222 471
VII.	Nakłady na budowę, ulepszenie i zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	348 254	446 133	446 133	312 953
VIII.	STAN NA KONIEC ROKU:				
	Środki pieniężne	607 400	320 551	1 019 049	474 614
	Inne aktywa finansowe	1 201 664	200 000	200 000	1 013 971
	Należności	44 884	41 967	44 884	34 540
	Zapasy	8 885	11 473	8 885	12 639
	Zobowiązania, w tym:	707 573	551 930	707 573	719 198
	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	31 392	0	31 392	28 659

Część B. Dane uzupełniające

Poz.	Treść	Wykonanie za 2019 rok	2020		Wykonanie
			Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
	ZOBOWIĄZANIA	707 573	551 930	707 573	719 198
1	Inne w tym:	707 573	551 930	707 573	719 198
1.1.	- wymagalne	5	0	0	4
1.2.	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	31 392	0	31 392	28 659
	LICZBA ZATRUDNIONYCH (w przeliczeniu na pełne etaty)	44 703	45 426	45 426	43 037

Część C. Dane uzupełniające

Poz.	Treść	Wykonanie za 2019 rok	2020		Wykonanie
			Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
	ZOBOWIĄZANIA według wartości nominalnej	707 573	551 930	707 573	719 198
1	Papiery wartościowe	0	0	0	0
2	Kredyty i pożyczki, w tym zaciągnięte od:	0	0	0	0
	- wobec sektora finansów publicznych				
	- wobec pozostałych				
3	Depozyty	0	0	0	0
4	Inne w tym:	707 573	551 930	707 573	719 198
4.1	zobowiązania wymagalne	5	0	0	4
4.2	z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	31 392	0	31 392	28 659

Uchwała Nr 39
Zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
z dnia 25 maja 2021 r.
w sprawie przyjęcia „Sprawozdania z wykonania planu finansowego Zakładu
Ubezpieczeń Społecznych za 2020 rok”

Na podstawie art. 74 ust. 3 pkt 8 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423, 432 i 619) oraz § 7 ust. 1 Regulaminu Działania Zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, stanowiącego załącznik do uchwały Nr 18/VII/99 Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 października 1999 r., zmienionej uchwałą Nr 3/I/III/2010 z dnia 27 stycznia 2010 r. uchwała się, co następuje:

§ 1.

Zarząd Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przyjmuje „Sprawozdanie z wykonania planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za 2020 rok”, stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2.

Sprawozdanie, o którym mowa w § 1, podlega przekazaniu Radzie Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w celu zatwierdzenia.

§ 3.

Zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Zakładu Ubezpieczeń Społecznych „Sprawozdanie z wykonania planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za 2020 rok” podlega przedłożeniu ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

§ 4.

Wykonanie uchwały powierza się Członkowi Zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nadzorującemu Pion Finansów i Realizacji Dochodów.

§ 5.

Traci moc uchwała Nr 25 Zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia „Sprawozdania z wykonania planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za 2020 rok”.

§ 6.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Prezes Zakładu

Podpis jest prawidłowy

Dokument podpisany przez Gertruda Uścińska
Data: 2021.05.27 15:16:54 CEST

.....
Członkowie Zarządu

Mariusz
Jedynak

Elektronicznie podpisany przez
Mariusz Jedynak
Data: 2021.05.25 12:16:12
+02'00'

Dorota Maria
Bieniasz

Elektronicznie podpisany
przez Dorota Maria Bieniasz
Data: 2021.05.25 12:43:38
+02'00'

Paweł
Jaroszek

Elektronicznie podpisany
przez Paweł Jaroszek
Data: 2021.05.25
17:38:18 +02'00'

Dokument podpisany
przez Włodzimierz
Owczarczyk
Data: 2021.05.27
11:55:19 CEST